

UAB "Nacionalinis telekomunikacijų tinklas"
 Panerų g. 51, LT-03202 Vilnius
 Tel.: 8 5 205 6000, 8 700 00036
 Faks: 8 700 00034
 El.p. buuras@ntt.lt
 www.ntt.lt, www.spvkas.com

Įmonės kodas 126138657
 PVM mokesčio kodas LT261386515
 Juridinių asmenų registras
 A.s. LT377300010075656965
 AB "Swedbank"
 Banko kodas 73000

TELEKOMUNIKACIJŲ SPRENDIMAI

TELECOMMUNICATIONS DECISIONS

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai

2012-09-04 Nr. 1436

Algirdo g. 27A, Vilnius, Tel.: (8 5) 2105633, Faksas: (8 5) 2161564

PASTABOS KONSULTACIJAI DĖL DIDMENINĖS PLAČIAJUOSČIO RYŠIO PRIEIGOS RINKOS TYRIMO REZULTATŲ

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – *Tarnyba*) vykdo viešą konsultaciją dėl didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinkos tyrimo rezultatų.

Susipažinę su pateiktais Ryšių reguliavimo tarnybos įsakymo projektais bei kartu pateikiama rinkos tyrimo ataskaita, norime pasidžiaugti Tarnybos siekiu skatinti konkurenciją, tačiau norime savo ruožtu pažymėti, jog planuojami įpareigojimai nepakankamai tikslūs, dėl ko gali kilti problemų juos įgyvendinant. Manome, jog Tarnybos direktoriaus įsakymo dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinkoje projektas (toliau – *Įsakymo projektas*) turėtų būti papildytas pagal toliau pateikiamas pastabas:

1. Įsakymo projekte, įskaitant jo 3.1 p. detalizuojamame įpareigojime suteikti prieigą, pasigedome specialaus prieigos įpareigojimo, nurodyto Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 9 punkte - įpareigojimo sujungti tinklus ar tinklų priemones, įskaitant galimybę sujungti tinklus bet kuriame techniškai galimame tinklo taške. Manome, jog Įsakymo projekte turi būti aiškiai nurodyta, jog TEO LT, AB turi pareigą patenkinti kitų ūkio subjektų prašymus sujungti savo ir besikreipiančios šalies duomenų perdavimo (interneto) tinklus (toliau – *Tinklai*), t.y. suteikti peering'ą, bei užtikrinti visas su tuo susijusias priemones. Atkreipiame dėmesį, jog prašymas nustatyti minėto pobūdžio įpareigojimą bei šio prašymo motyvai buvo pateikti Ryšių reguliavimo tarnybai adresuotame didelės dalies interneto paslaugų teikėjų bendrame rašte „Dėl interneto tinklų sujungimo su TEO LT, AB“.

Norime pastebėti, jog dauguma interneto paslaugų teikėjų¹ (toliau – IPT) yra sujungę savo Tinklus ir taip sudarę savo interneto paslaugų gavėjams galimybę tiesiogiai tarpusavyje keistis duomenų srautu. Visgi ši praktika turi išimčių - sujungti Tinklus su TEO LT, AB, mūsų manymu, yra itin problematiška. Mes dar 2011 metų pabaigoje bei 2012 metais kvietėme TEO LT, AB į derybas dėl šalių Tinklų sujungimo (peering'o), prašėme pakeisti ydingai organizuotą ir faktiškai iš NTT pusės per TEO LT, AB parduodamas įprasto interneto paslaugas užtikrinamą Tinklų sujungimą, sutariant dėl tam tikrų sujungimo principų, prašėme pateikti standartines Tinklų sujungimo sąlygas arba šios sutarties projektą. TEO LT, AB taip ir nepateikė Tinklų sujungimo sąlygų bei šios sutarties projekto, derybos dėl Tinklų sujungimo taip ir neprasidėjo. Dėl tokių TEO LT, AB veiksmų Tarnybai adresuotuose raštuose išreiškėme savo susirūpinimą, tačiau situacija iš esmės išliko nepakitusi.

Atkreipiame dėmesį, jog tiek mus, tiek kitus IPT pirmiausiai domina ne TEO LT, AB interneto paslaugų įsigijimas (galimybė pasiekti kitus Tinklus), o galimybė tiesiogiai pasiekti tik TEO LT, AB Tinklą. Kitaip tariant, pirmiausiai domina galimybė sujungti Tinklus su TEO LT, AB, tam kad vienos šalies interneto paslaugų gavėjai galėtų tiesiogiai keistis duomenimis su kitos šalies interneto paslaugų gavėjais.

¹ Čia ir toliau minimi tie Lietuvos Respublikos interneto paslaugų teikėjai (išskyrus TEO LT, AB), kurie turi savo savo elektroninių ryšių tinklą, ir, kuriems tiesiogiai yra išduoti IP adresai.

UAB "Nacionalinis telekomunikacijų tinklas"
 Panerių g. 51, LT-03202 Vilnius
 Tel.: 8 5 205 0000, 8 700 00036
 Faks: 8 700 00034
 El.p. bjuras@ntt.lt
www.ntt.lt - www.spykas.com

Įmonės kodas 126138657
 PVM mokėtojo kodas LT261386515
 Juridinių asmenų registras
 A.s. LT377300010075656965
 AB "Swedbank"
 Banko kodas 73000

TELEKOMUNIKACIJŲ SPRENDIMAI

TELECOMMUNICATION SOLUTIONS

Pažymime, kad vienintelė galimybė tiesiogiai pasiekti TEO LT, AB interneto paslaugų gavėjus yra tik per TEO LT, AB Tinklų sujungimo tašką.

Neneigiame, kad duomenų srautais su TEO LT, AB galima būtų pasikeisti per tarpininkus Lietuvoje ar užsienyje, tačiau norime pažymėti, jog mes skambučių TEO LT, AB fiksuoto ryšio tinkle taip pat turime galimybę užbaigti per tarpininkus. Visgi įpareigojimai skambučių užbaigimui TEO LT, AB tinkle nustatyti.

Betarpiškas Tinklų sujungimas ir duomenų apsikeitimas nulemia geriausią interneto paslaugų kokybę galutiniams interneto paslaugų gavėjams - duomenų apsikeitimas tampa greitesnis ir kokybiškesnis.

Kaip ir skambučio užbaigimo paslauga per užsienį mažiau kokybiška nei tiesioginė nacionalinė, taip ir duomenų srauto siuntimas per tarpininkus, o ypač per užsienyje esančius tarpininkus negali būti laikomas kokybiška alternatyva. Sujungiant Tinklus per užsienį pablogėja abonentams teikiamų paslaugų kokybė: atsiranda nepageidaujamas signalo vėlinimas, didėja tikimybė duomenų praradimui ir sesijų nutrūkimui.

Taigi, IPT neturi tiesioginių ar lygiaverčių alternatyvių Tinklų sujungimui su TEO LT, AB. Neįtvirtinus aiškaus įpareigojimo TEO LT, AB sujungti Tinklus, mūsų manymu, negalima tikėtis efektyvesnės konkurencijos rinkoje, o tarp IPT ir TEO LT, AB gali kilti ginčai dėl naujų įpareigojimų apimties.

2. IPT, kurie yra sujungę savo Tinklus, yra prisiėmę sau visus kaštus, susijusius su savo Tinklų sujungimo taško (prieigos) įrengimu, suteikimu, išlaikymu bei plėtimu. Ryšių liniją, jungiančią Tinklų sujungimo taškus, įrengia ir teikia ta šalis, kuri pasiūlo mažesnę kainą, o kita šalis leidžia savo patalpose nemokamai įrengti ir patalpinti ryšių liniją (įskaitant ją sudarančią įrangą) bei padengia ½ šios linijos kainos. Visgi ši praktika turi išimčių - sujungti Tinklus su TEO LT, AB pagal nurodytus principus, mūsų manymu, yra itin problematiška.

Manome, jog TEO LT, AB yra vienintelis interneto paslaugų teikėjas Lietuvoje, kuris nesutinka sujungti Tinklų. To pasekoje TEO LT, AB nepalieka IPT kitų pasirinkimų ir iš esmės verčia IPT pirkti TEO LT, AB interneto paslaugas. Esama situacija leidžia teigti (tą iš esmės rodo buvusi praktika fiksuoto telefono ryšio tinklų sujungimuose), jog TEO LT, AB esant įpareigojimui sujungti Tinklus gali:

- reikalauti užmokesčio už TEO LT, AB Tinklų sujungimo taško (prieigos) įrengimą, suteikimą, išlaikymą, plėtimą ir t.t.
- analogiškų mokesčių kitai šaliai nemokėti.

Taigi, Tinklų sujungimo faktinio analogo kaštai tenka, o tikrojo Tinklų sujungimo kaštai gali tekti vien tik su TEO LT, AB susijungusiam IPT.

Kaip minėta, vienintelė galimybė tiesiogiai pasiekti TEO LT, AB interneto paslaugų gavėjus yra tik per TEO LT, AB Tinklų sujungimo tašką. Kitų tiesioginių ar lygiaverčių alternatyvų IPT neturi. Vadinasi, jei IPT nesutiktų su TEO LT, AB taikomais mokesčiais, toks teikėjas negautų prieigos ir neturėtų tiesioginio TEO LT, AB interneto paslaugų gavėjų pasiekiamumo.

Atkreipiame dėmesį, jog Tinklų sujungimas vienodai naudingas abiem šaliams ir jų interneto abonentams, nes tuo pat metu duomenimis keičiasi abiejų šalių abonentai (kaip fiksuoto telefono ryšio paslaugų atveju – nors skambutį inicijuoja vieno operatoriaus abonentams kito operatoriaus abonentui, tačiau informaciją gauna abu abonentai – pokalbis tuo pat metu vyksta tarp abiejų abonentų). Todėl bet kokie didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos, įskaitant Tinklų sujungimą, ir su tuo susiję mokesčiai turi būti suformuoti

UAB "Nacionalinis telekomunikacijų tinklas"
 Paberkių g. 51, LT-03202 Vilnius
 Tel.: 8 5 205 6000, 8 700 00036
 Faks: 8 700 00034
 El.p. biuras@ntt.lt
www.ntt.lt, www.spykas.com

Įmonės kodas 126138657
 PVM mokėtojo kodas LT261386515
 Juridinių asmenų registras
 A.š. LT377300010075656966
 AB "Swedbank"
 Banko kodas 73000

TELEKOMUNIKACIJŲ SPRENDIMAI

TELECOMMUNICATION SOLUTIONS

paritetiniu principu, siekiant išvengti bet kokio galimo TEO LT, AB spaudimo IPT netaikyti arba taikyti ženkliai mažesnius mokesčius nei taiko TEO LT, AB.

Todėl manome, jog papildomai Įsakymo projekte turi būti nustatyti šie įpareigojimai:

- kiekviena pusė padengia savo Tinklų sujungimo taško (prieigos) įrengimo, suteikimo, išlaikymo bei plėtimo kaštus bei ½ ryšių linijos kaštų;
 - ryšių liniją, jungiančią šalių Tinklų sujungimo (prieigos) taškus, įrengia ir teikia ta šalis, kuri pasiūlo mažesnę kainą, o kita šalis leidžia savo patalpose nemokamai įrengti bei patalpinti ryšių liniją (įskaitant ją sudarančią įrangą);
3. Kartu norime atkreipti dėmesį, jog tiek Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklės, tiek nagrinėjami Įsakymai nedetalizuoja klausimų, susijusių su ryšių linijos faktiniu įrengimu. Iš savo praktikos galime nurodyti, kad TEO LT, AB skirtingai supranta ryšių linijos sąvoką nuo kitų rinkos dalyvių bei atsisako suteikti prieigos taškus, kuriuose kiti subjektai galėtų be papildomų, privalomų ir kartais net perteklinių TEO LT, AB paslaugų (jungiamieji kabeliai, lentynų nuoma ir t.t.) įrengti savo ryšių liniją ir ją įjungti į TEO LT, AB prieigos taško prievadą. Tokiu atveju įpareigojimas suteikti prieigą bei susijungiančiam operatoriui suteikta teisė įrengti ryšių liniją praranda prasmę, kadangi gali būti iš TEO LT, AB pusės nesudarytos sąlygos laisvai ir be papildomų mokesčių prieiti prie prieigos taško. Minėtų papildomų paslaugų kaina gali tapti praktiškai lygia arba net viršyti operatoriaus (kitos šalies) ryšių linijos kainą. Manome, jog Įsakymo projekte aiškiai turi būti nurodyta, kad TEO LT, AB suinteresuotiems asmenims savo lėšomis privalo užtikrinti prieigos taškus tokiose vietose, kuriuose be jokių papildomų TEO LT, AB paslaugų būtų sudaryta galimybė įjungti savo ryšių linijas į TEO LT, AB prieigos tašką.
 4. Manome, jog Įsakymo projekte ne tik turi būti numatytas įpareigojimas, kad didmeninių plačiajuosčio ryšio paslaugų kaina neturi būti didesnė nei sąnaudos, tačiau siekiant iš anksto maksimaliai eliminuoti bet kokius galimus piktnaudžiavimus kainomis bei įvesti į rinką aiškumo turėtų būti paskaičiuota ir Įsakymo projekte nurodyta šių paslaugų kainos viršutinė galima riba.
 5. Manome, jog Įsakymo projekto 3.4.4 p. turėtų būti panaikintas. Nustatyti įpareigojimai neturi priklausyti nuo prieigos teikimo būdo – jie turi būti technologiškai neutralūs, t.y. turi būti taikytinas tik Įsakymo 3.4.2 p. Be to, manome, jog didmeninių plačiajuosčio ryšio paslaugų, teikiamų per šviesolaidines linijas, kaina dėl savo technologinių ypatybių negali viršyti kitais būdais teikiamų paslaugų kainos.
 6. Įsakymo projekte nėra aiškaus termino, per kurį TEO LT, AB privalo suteikti prieigą jos pageidaujančiam operatoriui, taip pat kaip dažnai turi vykti tarp šalių derybiniai susitikimai dėl prieigos, kiek jų turėtų būti ir pan. Manome, jog nesant aiškių atitinkamų terminų sudaromos sąlygos TEO LT, AB nesažiningai derėtis su prieigos prašančiais operatoriais ir taip jiems netiesiogiai trukdyti plėsti savo veiklą ir funkcionalumą.
 7. Įsakymo projekte (3.1.6 – 3.1.7 p.) nurodyta, kad TEO LT, AB turi suteikti bendro naudojimo vietą bei konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos paslaugų teikimą paslaugų gavėjams, tačiau nėra aiškiai nurodoma, ar tai yra atskirai mokama paslauga ar ne, ir koks visa to santykis su Įsakymo projekto 3.4.2 punktu. Mūsų supratimu, ne tik bendro naudojimo vietos naudojimas, bet ir jos suteikimas negali būti apmokestinamas, jeigu kitas IPT savo bendro naudojimo patalpose suteikdamas vietą netaiko tokio mokesčio. Dėl šios priežasties bendro naudojimo vietos suteikimas, jos paruošimas, taip pat tolesnis jos naudojimas negali būti mokama paslauga.

UAB "Nacionalinis telekomunikacijų tinklas"
Panorių g. 51, LT-03202 Vilnius
Tel.: 8 5 205 0000, 8 700 00035
Faks. 8 700 00034
El.p. biuras@ntt.lt
www.ntt.lt, www.spykas.com

Įmonės kodas 126138657
PVM mokėtojo kodas LT261386515
Juridinių asmenų registras
A.s. LT377300010075656965
AB "Swedbank"
Banko kodas 73000

TELEKOMUNIKACIJŲ SPRENDIMAI

TELECOMMUNICATION DECISIONS

Kartu atkreipiamė dėmesį, jog bendro naudojimo vietos suteikimas yra ne vieno operatoriaus naudai, o kaip nurodo ir pats pavadinimas, abiejų susijungiančių operatorių naudai. Šia vieta naudosis ne tik susijungimo prašantis operatorius, bet ir prašomą prieigą suteikianti TEO LT, AB. Atsižvelgiant į tai, patalpos paruošimo ir/ar naudojimo kaštus užkrauti tik ant susijungimo reikalaujančio operatoriaus neteisingas, tuo labiau, kai prieigos prašantis operatorius savo patalpose taip pat darys atitinkamus darbus, kurių kaštų TEO LT, AB greičiausiai nenorės padengti.

UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ dėkoja Ryšių reguliavimo tarnybai už sudarytą galimybę pateikti savo nuomonę, pastabas ir pasiūlymus dėl Įsakymo projekto bei tikisi, kad visa tai bus tinkamai įvertinta ir atsižvelgta priimant sprendimą dėl galutinio Įsakymo projekto redakcijos.

Pagarbiai

Direktorius

Vidas Pukėnas